

7. ZAVET SA AVRAMOM

Pregled

Uvod. U ovoj sekciji dolazimo do srca Avramovog religijskog iskustva. To je trenutak kada Bog sklapa zavet sa Avramom, što je prvi sledeći zavet nakon onog kojeg je Bog sklopio sa Nojem (1. Mojsijeva 6,18-9,20). Zavet sa Avramom sadrži iste zahteve kao i zavet sa Nojem. Ipak, za razliku od zaveta sa Nojem, zavet sa Avramom počinje sa žrtvenom ceremonijom koja se povezuje sa obećanjem o sinu i zemlji. Zavet je potvrđen znakom. Dakle, zavet sa Avramom je drugačiji od zaveta sa Nojem, i takođe sadrži neke nove elemente. On sadrži dve žrtvene ceremonije, a njegov znak je obrezanje i dobijanje novog imena: Avram postaje Avraam. Pored toga, biblijski narativ nudi dve različite perspektive ovog zaveta. U zavetu sa Nojem fokus je na Bogu, dok je Noje podčinjen, sa druge strane, zavet sa Avraamom uključuje Avramovu perspektivu, i kao rezultat toga, putanja tog zaveta je kompleksnija.

Teme ove lekcije:

- 1.Tenzija vere.** Avraamova vera je sačinjena od sumnji i pitanja; Avraam veruje Bogu uprkos sebi samom. Avraamov smeh se sastoji od ironije i čuđenja. Avramova molitva Bogu sastoji se od izazova i potčinjenja.
- 2.Zakon gostoprимljivosti.** Avraamova briga o strancima koji su bili njegovi gosti je u kontrastu sa opakošću i pretnjama strancima od strane Sodomita.
- 3.Strast posredovanja.** Avraam se moli za pokvarene ljude Sodoma, nadajući se da je u njemu dovoljno pravednika da se izbegne uništenje.

Komentar

Avram veruje Gospodu. Avramova vera počinje sa strahom i nastavlja sa pitanjima i sumnjama. Ono čega se Avram najviše boji je neizvesnost nepoznatog, njegova budućnost je upravo to, nešto što on ne može da kontroliše. Avram se zbog toga uzda u sadašnjost imenujući svog slugu Elijezera za svog naslednika (1. Mojsijeva 15,2). Dakle, kada Bog govori sa Avramom, On koristi nekoliko izraza koji upućuju na budućnost. Fraza „ne boj se“ se često povezuje sa obećanjem o nasledstvu. Isto obećanje za budućnost je takođe sadržano u reči *magen*, tj. „štit“ (1. Mojsijeva 15,1), koja podseća na glagol *magan*, tj. „izbaviti“ (1. Mojsijeva 14,20), koji se koristi u povezanosti sa Avramovom prošlom pobedom. Tako vidimo da je Bog koji je spasio Avrama u prošlosti isti Bog koji će ga spasiti u budućnosti. Viđenje Boga kao onog koji je njegova budućnost, pobuđuje u Avramu veru u budućnost: „Verova Avram Bogu“.

Jevrejski glagol *he'emin*, „verovao,“ opisuje više od osećajnog ili intelektualnog procesa, ili pukog kreda. U Jevrejskom „verovati“ ima odnosnu konotaciju, kao što se to vidi u korenu *'aman*, „čvrst“, „pouzdan“. Oslanjajući se na Boga, Avram je „verovao“ da će imati nasledstvo. Upravo ovu veru Bog je „uračunao“ kao „pravednost“. Drugim rečima, Bog je „računao“ ovu veru kao onu koju ima istu vrednost kao i pravednost. Ovakav pogled na veru ima još više smisla kada mu se suprotstavi pozadina drevnih Egipatskih verovanja. Dok se u drevnom Egiptu težina ljudske pravednosti merila na osnovu brojanja ljudskih dobrih dela i upoređivanja sa težinom Maate i njene božanske pravednosti, u slučaju Avrama, njegova

pravednost se merila na osnovu onog što je Bog uradio za njega. Ono što Avrama čini pravednim nije zbir njegovih dela volja da se osloni na Božija dela za njega (Rimljanima 4,2-4).

Avraam se smeje s Gospodom. Avraamova reakcija na božansku objavu je padanje ničice u tišini i začuđenost (1. Mojsijeva 17,17). Ovo je drugi put da Avraam pada ničice u tišini (uporedi sa 1. Mojsijeva 17,3). Ovoga puta ipak, njegovo padanje ničice je povezano sa smehom, prvim smehom koji je zabeležen u Bibliji. Nije najjasnije da li ovaj smeh dolazi kao izraz skepticizma ili Avraamovog čuđenja. Činjenica da se Avram smeje u kontekstu Avramovog čina obožavanja sugerise čuđenje. Ipak, čim Avram progovori, skepticizam prevladava. On predlaže razumno rešenje. Avraam misli na Ismaila. Avraamov skeptični predlog zahteva od Boga da bude specifičan. Božije obećanje se ne odnosi na Ismaila. U ehu Avramovih pitanja, Bog odgovara eksplicitno imenom Isak (1. Mojsijeva 17,19). Ironično, Isak znači „on se smeje“ oslikavajući Avramov smeh.

Ali ipak, ovog puta je Bog taj koji se smeje, jer ime Isak nosi i ime Boga kao što Semitske i biblijske lingvističke studije imena sugerisu. Paralelno sa imenom „Ismailo“, koje znači „Bog je čuo“, Isakovo ime mora da je takođe nosilo, makar implicitno, ime Boga: „[Bog] se nasmejao“. Božije smejanje tako rezonuje Avramovo smejanje. Kasnije će se Sara smejati takođe. Kontekst Sarinog smejanja dodaje čuđenju koje smo videli u prethodnoj situaciji. Sara, koja se krije unutar šatora, čuje o neverovatnim vestima o rođenju i zatim se smeje. Nešto čudno se dešava potom. Iako se Sara smejala „u sebi“ (1. Mojsijeva 18,12) njene intimne misli su poznate posetiocu (1. Mojsijeva 18,10-13). Ova izuzetna sposobnost govori Avramu i Sari da su u Gospodnjem prisustvu, što garantuje čudesno rođenje koje je obećano.

Avraam kuva za Gospoda. Po prvi put, Avraam prima nebeske goste bez da on to zna. Njegovo ponašanje će biti zapamćeno kao primer gostoprimstva (vidi Jevrejima 13,2). Umesto da odmah pređe na ispunjavanje zavetnog obećanja, što je i razlog Njegove posete, Bog ulazi u ljudsku sferu. On će biti viđen, upoznat, i nahranjen od strane Avraama. Vreme popodnevnog dremke. Avraam sedi ispred svog šatora, kao da čeka i nada se da će neko doći. U pustinji nema puno prolaznika. Tako da, kada Avraam vidi nekog u daljini, od počinje da trči, što je nsvakidašnje uzevši u obzir njegove godine (imao je 99 godina), i samo što je bio obrezan (1. Mojsijeva 17,24). Čim se Avraam sreo sa gostima on postaje zauzet oko njih i priprema im obrok. Nakon što je doneo vodu da gosti operu stopala (1. Mojsijeva 18,4), Avraam bira najbolju hranu za obrok (1. Mojsijeva 18,6.7). Avraam uključuje celu svoju porodicu u ovaj posao. Sara priprema hleb (1. Mojsijeva 18,6), a mladić, verovatno Ismailo, priprema tele (1. Mojsijeva 18,5). Očigledno Avraamova strast i revnost u opsluživanju ova tri posetioca proizilazi iz njegove intuicije da oni imaju poseban status. Ovakv pogled sugerise to što Avraam oslovljava jednog od posetioca sa Adonai, „Gospode“ (1. Mojsijeva 18,2.3). Činjenica da Avraam nudi hranu i vodu svom Gostu ne isključuje neophodno to da je on prepoznao njegov božanski identitet. „Ljudski“ izgled ovih posetilaca koji stoje (1. Mojsijeva 18,2), jedu (1. Mojsijeva 18,8), i učestvuju u razgovoru (1. Mojsijeva 18,9) je deo božanske strategije Božijeg utelovljenja prilikom silaska ka ljudima. Avram zatim stoji pored njih (1. Mojsijeva 18,8), iščekujući da bude spreman da im služi u nekoj od njihovih potreba.

Avraam se nagađa sa Bogom. Glagol „stajati“ koji je upravo upotrebljen u odnosu na Avraama koji služi svojim gostima (1. Mojsijeva 18,8), se sada ponovo pojavljuje da okarakterise Avraamov stav pred Bogom (1. Mojsijeva 18,22). Zapravo, predlog „pred“ koji

sledi glagol „stajati“ se obično koristi da označi poštovanje pred Bogom i upućivanje molitve Njemu (5. Mojsijeva 10,8; 1. O carevima 17,1; Zaharija 3,1). Ovaj trenutak predstavlja prvi slučaj u Bibliji u kojem se jedna osoba moli za drugu osobu. Čak je i Noje ćutao u sličnim situacijama (1. Mojsijeva 6,13-22). Jevrejski glagol *wayyigash*, „prići blizu“, sugerše Avraamovo oklevanje i polako pristupanje Bogu (1. Mojsijeva 18,22.23). Avraam je smeo, ali ipak s poštovanjem pokazuje svest o Božijoj udaljenosti. Taktično, on se obraća Bogu sa zbirom od sedam pitanja. Avraam uvlači Boga u partiju pogađanja u kojoj se sa 50 kreću ka broju 10. Na osnovu teksta Amos 5,3 smatra se da 50 predstavlja polovinu malog grada koji sadrži minimum 100 ljudi (uporedi sa Sudije 20,10). Avraam počinje svoj izazov Bogu sa pretpostavkom da u gradu ima jednak broj pravednih i zlih. Kada Avram stigne do broja 10 (1. Mojsijeva 18,32), on shvata da je došao do određene granice i ne želi da nastavi da spušta broj. Broj 10 simboliše ideju minimuma. Ono što je značajno je to da je broj deset predstavljen *jotom*, najmanjim slovom Jevrejskog alefbeta (vidi Matej 5,18). Kasnije će broj 10 u Judaizmu postati minimum koji je potreban za zajednicu obožavatelja (*minyana*). Koncept prema kojem je ovaj minimum pravednih dovoljan za kolektivno spasenje zajednice preteča je službe Sluge koji pati koji će „opravdati mnoge“ (Isaija 53,11). Nakon šest odgovora, Bog iznenada završava svoj razgovor sa Avraamom. Iako je Bog voljan da se konsultuje sa ljudima, On ostaje suveren u Svom sudu.

Primena u životu

Verova Avraam Gospodu. Kako možemo da uvežbamo ljude da imaju veru? Zašto se biblijska vera u svojoj srži tiče budućnosti? Kako bi savetovali nekog da ima veru ukoliko je on upravo izgubio nekog bliskog? Kakav je odnos između vaše vere i nade?

Avraam se smeje s Gospodom. Razgovarajte o tvrdnji koja se ponekad iznosi da je smeh od đavola. Pretražite u Bibliji (Starom i Novom zavetu) slučajeve koji u sebi sadrže smeh i humor. Zašto su smeh i humor u skladu sa istinitom religijom? Zašto religiozni ljudi često odbacuju smeh?

Avraam kuva za Gospoda. Kako Avramova revnost u pripremi dobre hrane nadahnjuje na misiju i obožavanje? Pronađi u Bibliji trenutke kada su hrana i obrok odigrali ključnu ulogu u ceremonijalnim obredima u okviru zaveta sa Bogom. Zašto je hrana tako važna u Bibliji? Zašto je asketizam nekompatibilan sa biblijskim vrednostima?

Avraam se pogađa sa Gospodom. Zašto je Avraamova smelost i izazov koji je uputio Božijoj volji zapravo akt vere? Kako biste ovaj primer primenili na vaše iskustvo molitve? Pronađite u Bibliji slučajeve u istoriji u kojima bi se neka osoba pogađala s Bogom i tako napravila dogovor s Njim.